

שגירות אלטרנטיביות

יהודה זיסאפל ואלי איילון, מבכירי תעשיית ההיי טק הישראלית, יצאו במיזם חדש - לימודי הסברה לקהילה העסקית. לתשומת לבו של החבר יעקב פרי

מאת גלית יחיני

תצלום: אייל טואג

1 סוף כבר נמאס לאלי איילון ויהודה זיסאפל. שנים הם מסתובבים בעולם - איילון בתפקידו כיו"ר ומנכ"ל חברת DSPG, זיסאפל כמייסד ונשיא קבוצת רד"בינת - ומעולם לא נתקלו באיבה כזאת כלפי ישראל. הקריקטורות שמלבישות בקביעות את אריאל שרון וחברי ממשלתו בבגדי נאצים, המאמרים החריפים נגד רצונה של ישראל להישאר מדינה יהודית, החרם האירופי על מוצרים ישראליים בזמן מבצע "חומת מגן", ובעיקר מכונת התעמולה הפלשתינית היעילה, שהצליחה לשכנע את האירופים כי רק הישראליים הכובשים אשמים בטרור המופעל נגדם - כל אלה לא השאירו את איילון וזיסאפל אדישים. ולא שהשניים - מראשי תעשיית ההיי טק ביישראל - נחשדו אי פעם באדישות. להפך. זה שנים הם מעורבים בפעילויות חינוך ותרומה לקהילה, מעודדים את העובדים שלהם לצאת לפעילות התנדבותית. עכשיו הם מעתיקים את

הלהט גם החוצה. עמותה חדשה שהקימו: The Business Network for International Cooperation (BNIC) - יוצאת לפעילות בשטח והופכת אנשי עסקים ומנכ"לי היי טק לדיפלומטים. אלה הרי מבליים את מרבית זמנם בחו"ל ממילא, נקלעים בעל כורחם לשיחות על ישראל הכוחנית ומתמודדים עם האשמות חריפות. עכשיו תנסה העמותה להכשיר אותם לענות, להסביר. בשיחות עם עמיתים אירופים ואמריקאים, המקיימים אתם יחסי אמוון, יוכלו אז אולי אנשי העסקים לספק כיוון שונה, מידע פחות חר צרדי. "אני חושב שהתדמית של מדינת ישראל בעולם מכאיבה כיום לכל אחד. אתה צופה בשידורי הטלוויזיה והדיווחים על ישראל ונדהם", אומר זיסאפל. "בעבר היו ממשלות ישראל רגישות יותר לנושא הזה של הסברה בעולם, הבינו שאפשר לנצח מלחמה רק באמצעות שיווק והסברה. היום לא נראה שמשקיעים בכך הרבה הנציגים שלנו, מה לעשות, לא נראים מאוד משיכנעים, וגם מה שהם אומרים לא תמיד משכנע. כולם אצלנו בממשלה הם רמטכ"לי על של הצבא, אבל בחזית ההסברה אין אף אחד. וההסברה

נקודות לזיכרון

שבע עקרונות של הקונסנזוס הישראלי, שפותחו על ידי ד"ר טל בן שחר מאוניברסיטת הרווארד ואומצו על ידי העמותה של זיסאפל ואיילון

1. הקונפליקט במזרח התיכון נסוב על ההתנגדות הערבית לקיום ישות יהודית באזור.

2. המדינות הערביות אחראיות גם הן לסבל הן של הישראלים והן של הפלסטינאים.

3. ישראל היא דמוקרטיה המאמינה בחופש אישי לכל תושביה, בעוד מדינות ערב הן דיקטטורות נוקשות, שאינן מכבדות זכויות אדם בסיסיות ומפלות על בסיס דת, גזע ומין.

4. הציונות המודרנית הובילה לשגשוג ברמת החיים במדינת ישראל, וזה היטיב גם עם האוכלוסייה הערבית. תנאי המחיה, הן של היהודים והן של הערבים באזור, השתפרו מאוד.

5. לא ייתכן שלום במזרח התיכון כל עוד בבתי הספר הערביים, במסגרים, בתקשורת הערבית ובממשלים הערביים מחנכים את הציבור לשנאה ואלימות נגד ישראל.

6. כדי להבטיח את הזכויות הבסיסיות של יהודים במזרח התיכון – מדינת ישראל חייבת להישאר מדינה יהודית.

7. למרות כל אלה הנלחמים בישראל, ישראל עדיין עושה מאמצים יצירתיים גדולים ומצליחה ליצור דברים שמסייעים להפוך את העולם למקום טוב יותר לחיות בו.

נות של העברת מסר – פשטות, אמינות וחזרה אינסופית על המסר עצמו. "לא משנה מה תשאל את הפלסטינאים, הם לא יענו על השאלה ישירות, ותמיד יחזרו בסוף למסר שלהם – הכל בגלל הכיבוש", אמר נבחן לקהל. "אנחנו יכולים ללמוד מזה. כשנישאל על

זיסאפל: "הנציגים שלנו, מה לעשות, לא נראים מאוד משכנעים, וגם מה שהם אומרים לא תמיד משכנע. כולם אצלנו בממשלה הם רמטכ"לי על של הצבא, אבל נחזית ההסברה אין אף אחד. וההסברה שלנו נשמעת איום ונורא בחו"ל. מלים כמו התנתקות, גדר הפרדה וסיכולים מחוקדים נשמעות אכזריות מאוד"

בגלל הכיבוש", מסהרר איילון משפט שהעמר תה תצייד בו את שגריריה, "התשובה יכולה להיות: 'אנחנו נגד הכיבוש, אבל הכיבוש הוא תוצאה של הסירוב הכללי לקבל את הנוכחות היהודית באזור'."

האם היו אלו המסרים הניתנים לעיכול? ההתקוממות על הביקורת? או כוח השכנוע של איילון וזיסאפל? יהיו מרכיבי הנוסחה אשר יהיו, השניים כבר גייסו לשגרירות העסקית לא מעט חברות. על פי מודל העמותה, כל חברה המעוניינת להעביר הכשרה לעובדיה היוצאים לחו"ל משלמת דמי חבר שנתיים של כ-200 דולר. 50 חברות כבר שילמו לעמותה את דמי החבר הא"ל, ובהן אסיסטנטס, אל על, קבוצת זאבי, אל-תא, אלרון, בי.וי.אר, טמבור, אפלייד מטריאלס, די.בי. מושק, פיטנגו, ויזוויק, מיינסופט, גיוון אימג'ינג ורבות אחרות. עד סוף 2005, מקווים שם, יגיע מספר החברות הרשומות ל-200.

לעמותה עצמה גייסו זיסאפל ואיילון רשימה ארוכה של בכירים במשק ובתעשייה. המרצה לתקשורת ד"ר יריב בן אליעזר, ד"ר אורנה ברז, בעבר המדענית הראשית והיום שותפה בג'מיני, אמיר הייק, בעבר מנכ"ל משרד התמ"ס והיום יו"ר טסקום, פרופסור אפרים קארש מארניברסיטת לונדון, הן מרידור, השגריר לשעבר והיו"ד העולמי של קרן היסוד אבי פזנר, השגריר לשעבר מאיר רוזן, פרופסור ג'דאלד שטיינברג מאוניברסיטת בר אילן – אלה יושבים בוועדה המייעצת של העמותה. ואילו בהנהלתה יושבים, מלבד איילון וזיסאפל, גם רנ"ח יורם טייך מארנסט אנד יאנג, יוסי סלע, מנכ"ל קרן ההון סיכון ג'מיני, ד"ר עוזי ארד, בעבר יועץ לראש הממשלה והיום ראש מכון המחקר למדי של ואסטרטגיה במרכז הבינתחומי בהרצליה, הקבלן אורי דורי, יזם ההיי טק חיים אריק מסיקה וג'ף קאן, מייסד חברת יחסי הציבור הבינלאומית רודרפיץ.

לתפקיד מנכ"ל העמותה גייסו זיסאפל ואיילון את ד"ר עמנואל נבון, יהודי צרפתי רהוט שעלה לארץ לפני כעשר שנים. הוא בוגר המ"כון ללימודים פוליטיים בפריס, עשה סטאז' במשרד החוץ הצרפתי ודוקטורט ביחסים בינלאומיים באוניברסיטה העברית בירושלים, וכי"ו הוא מרצה בתכנית לדיפלומטיה של אוניברסיטת תל אביב. נבון מתרוצץ מחברה לחברה – מלמד את הישראלים על "אינתיפאדת האינטרנט" של הפלסטינאים, מציג את המסרים של הפלסטינאים באנגלית כלפי חוץ, בערבית כלפי פנים, מדבר על התגובות של האירופים. בהרצאה שנתן בשבוע שעבר לחברי איגוד לשכות המסחר, הוא הסביר את העקרו-

שלו נשמעת איום ונורא בחו"ל. מלים כמו התנתקות, גדר הפרדה וסיכולים מחוקדים נשמעות אכזריות מאוד."

"לי אין ביקורת כלפי הממשלה", מרכך איילון. "זו משימה קשה, ויש היום אי צדק משורר וע בגישה של האירופים לישראל. גם כשנרצח חות כאן באכזריות משפחות שלמות, התגובה באירופה היא – טוב, זה בגללכם, הכל בגלל הכיבוש. אף אחד מהם אפילו לא יודע שהיה כאן לא מעט טרור גם לפני הכיבוש, הרבה לפני 1967. בעיני, גבול הביקורת הוא הענייניות שלה. אם היא נקבעת על פי אותן אמות מידה שעל פיהן מבקרים אחרים, זה בסדר. אבל בפרט על זה לא קורה. 80% מההחלטות של הוועדה לזכויות אדם באו"ם מופנות נגד ישראל, ובארץ תו זמן מתנהל רצח עם באתיופיה ובניגריה ואף החלטה כזאת לא מתקבלת."

מי שעוקב אחרי נושא התרומה לקהילה ודור אה איך חברות ומנהלים מסוגם של זיסאפל ואיילון מקבלים עליהם יותר ויותר אחריות למה שבמדינות מתוקנות הוא נחלת הממשלה, יכול להתרשם שעכשיו החלה קהילת העסקים לתפוס אחריות גם על יחסי החוץ. אבל לא, הם מביירים, הם לא מנסים לתפוס את מקומו של משרד החוץ, אלא רק לסייע. ולא, אין לעמותה שיוך פוליטי כזה או אחר. אנשי עסקים, אומר איילון, הם פשוט דרך נהדרת להעביר דעות מאוזנות, בעיקר באירופה.

אבל איך מגייסים את אנשי העסקים, הנמנים עם מחנות פוליטיים שונים, להעביר מסר אחד, ואיך בכלל מנסחים מסר כזה, שיהיה מקרב כל על שמאל וימין. הרי כמו שמודה גם איילון עצמו, "הדוברים הפלסטינאים רהוטים ומאומים נים בהעברת מסר אחד ברור. אצלנו לכל אחד התפישה שלו – בין הישראלים הרי יש תמיד ויי כוח". זיסאפל ואיילון ניסו להתגבר על הבעיה באמצעות איתור והגדרה של נקודות שהן בגדר קונסנזוס. הרבה שעות הם הקדישו לשאלה מהו בכלל הקונסנזוס הישראלי, מהם המסרים העשויים להתקבל על דעתם של מרבית אנשי העסקים, בלי קשר לדעותיהם הפוליטיות. בגיבוש הרשימה המלאה הם נעזרו גם בד"ר טל בן שחר מאוניברסיטת הרווארד.

"השלום הוא כבר פחות או יותר קונסנזוס, אף אחד כאן לא רוצה מלחמה", פותח זיסאפל את הרשימה. "גם העובדה שהטרור לא החל ב-1967, אלא נולד בעקבות הסירוב לקבל את הנוכחות היהודית באזור, היא קונסנזוס. יש לנו זכות לחיות כאן, וגם על זה אני מאמין שמרבית האנשים יסכימו."

"כאשר מתקיפים את ישראל ואומרים זה

אלי איילון

גיל: 61

הון מוערך: 40 מיליון דולר

מגורים: קרית טבעון

תפקיד: יו"ר ומנכ"ל קבוצת DSP

הנסחרת בנאסד "ק לפי שווי של 621 מיליון

דולר

תיאור: אחד המנהלים הוותיקים והמוערכים

נתעשיית הטכנולוגיה הישראלית. עבד

בחברות כמו אלסינט וטלדטה, ובאחרונה אף

שימש כמנכ"ל. אבל את רוב הונו עשה

בקבוצת DSP של דויד גילה, באמצעות

אופציות שמימש ומניות שמכר. איילון פעיל

מאוד חברתית ויש לו משנה סדורה בכל

הקשור להבראת הכלכלה הישראלית ומקומו

של ההיי טק בתהליך זה. אך למרות הפצרות

הסניבה, הוא מסרב להיכנס לפוליטיקה

איילון: "בן גוריון אתר פעם שצה"ל לא רק נועד להגן על המדינה, צה"ל זה כור היתוך. אני חושב שבנוסף לצה"ל, ההיי טק הוא יחידת עילית של החברה הישראלית, ולכן הוא צריך להירתם למשימות שמעבר לעשיית כסף ולמקסום רווחים, למשימות של שוויון סוציאלי, של חינוך"

שהם מבקשים, אבל זה מידע חשוב בשבילנו".
"זה כל כך רלוונטי מבחינתנו. היחס לישר" אל גורא, ואני נתקלת בו כל הזמן בעבודה שלי באירופה", אומרת עו"ד ורד חורש ממשרד עורכי כר הדין א.עומר. "קצת קשה לי לקבל את העובד" דה שמשרד החוץ נכשל קשות בהסברה, אף על פי שזה בעצם התפקיד שלו. חורה לי שהדרישה מגיעה מהמגזר העסקי, אבל אם אין ברירה - אין ברירה. הייתי שמחה מאוד אילו היה לי סי.די על המחשב עם המצגת שקיבלנו מנבון, כדי שאוכל לשלוף תשובות תוך כדי דיון עסי" קי עם עמיתים".

סי.די עדיין אין. העמותה נמצאת רק בשלבים הראשונים לפעילותה ובינתיים מספקת בעיקר הרצאות והדרכות שוטפות לחברות. בקרוב, אומר איילון, היא תפעיל באופן מלא את אתר האינטרנט שלה, שיספק לחברים מידע יומיומי שוטף ויהיה מקור מידע עדכני וזמין. בשלב הבא היא תיזום פגישות בין אנשי העסקים הנוסעים לחו"ל ובין עיתונאים, מקבלי החלטות ואנשי עסקים אחרים. "התקשורת בחו"ל פתוחה הרבה יותר לאנשי עסקים מאשר לפוליטיקאים", אומר איילון, "וצריך לזכור - תדמית חיובית של ישראל תביא לכאן עוד עסקים ותהדק קשרים עסקיים בינינו ובין העולם. לכן שיתוף הפעולה של אנשי העסקים הישראלים יכול לסייע לא רק למדינת ישראל, אלא גם להם עצמם".

המשפט האחרון הזה משקף את ההיבט העסי" קי בשיח של איילון. אבל יש בשיח הזה היבט חזק לא פחות. כשמקשיבים לו ולזיסאפל נדמה שחודרים אחורה בזמן, לתקופה שבה היה מותר להיות נטול ציניות, והמלה "ערכים" לא עוררה אי נוחות. לרגע נראה אפילו שצריך הרבה אומץ כדי להישמע חף כל כך מאירוניה.
"בעולם המודרני יש לכל אחד כמה מעגלי שייכות - משפחה, חברה, מדינה וכדומה", מתחיל איילון לפרט סדרי עדיפויות. "בהדרגה כלל אין ביניהם קונפליקט, אבל כאשר יש קונפליקט כזה, האדם צריך לדעת מהי בריוק ההיררכיה שלהם. ולי נדמה שכל מי שהצליח בארץ הזאת, כל מי שהגיע להישגים בתחום שלו, שם את זה בראש סדר העדיפויות ושוכח את ההיררכיה של המעגלים".

"בהיררכיה שלי אני קודם כל בן אדם, אחר כך יהודי - וזה מחייב אותי למוסריות גבוהה ול" עולם ערכים הומני שנגזר מהיהדות - אחר כך אני אזרח מדינת ישראל, ורק אחרי כל אלה, עם כל הכבוד, אני עומד בראש חברת היי טק גדולה. אז עם כל הגאווה המקצועית, אסור לשכוח את האדם שבנו ולמה אנו מחויבים. אנחנו קיבוץ של אנשים עם שייכות רומה וכעת יש עוררין

הכיבוש, המסר שלנו יהיה שישראל לא רוצה לשלוט בפלשתינאים, אבל הערבים לא רוצים את הישראלים במזרח התיכון, זה הוכח עוד טרם הכיבוש. המסקנה היא שישראל רוצה שלום".
המאזינים העלו שאלות משלהם - סוגיות שנאלצו להתמודד אתן בנסיעותיהם מעבר לים. "קשה להתמודד עם הטענה שגירשנו פלשתינאים ב"1948", אמר מישהו מהקהל. "בן גוריון לא תיכנן את הגירוש", ענה לו נבון, "אילו מדינות ערב לא היו מתנגדות לתכנית החלוקה שהוצעה אז, ולא היו יוצאות למלחמה נגדנו, אז לא היה גירוש". נבון ביקש מהמשתתפים לשנות את המפה. במקום לראות בישראל גלית מול דוד הפלשתינאי, הוא הציע להם לראות את מפת המזרח התיכון כולה, על כל מדינות ערב, שטחיהן העצומים ומאות מיליוני תושביהן, לעומת מדינת ישראל. "אי אפשר לנתק את הסכסוך עם הפלשתינאים מהבעיות שיש למדינת ישראל עם שכנותיה", הוא הסביר.

רן ליבר, הבעלים של לירנקו סחר חוץ, מרגיש שההרצאה תרמה לו. "אני מרגיש שאני זקוק לכלים האלה כשאני בחו"ל", הוא אומר. "אני לא בטוח שכל חברה תסכים לשלם את דמי החבר

יהודה זיסאפל

גיל: 62

הון מוערך: 450 מיליון דולר

מגורים: תל אביב

תיאור: יחד עם אחיו זוהר, נחשב למשקיע הבולט ביותר בתעשיית ההיי טק הישראלית. הונם של האחים נשען על קבוצת החברות רד"ביות, שהוקמה לפני כ"25 שנה ומנתה יותר מ"20 חברות בתחום תקשורת המחשבים. חלקן הונפקו בוול סטריט, חלקן נמכרו, ובסך הכל שיעור ההצלחות של האחים זיסאפל נחשב גבוה. השנה בלטה העלייה במניית רדור, אחת החברות בקבוצה, הנסחרת בנאסד "ק ומנוהלת על ידי רועי זיסאפל, בנו של יהודה.
יהודה וזוהר זיסאפל משקיעים גם בנדל"ן - ובנו או רכשו את מרבית הבניינים ברמת החייל ובירושלים שבהם שוכנות חברות הקבוצה. המבנה הגדול מכולם הוא מגדלי זיו ברמת החייל, הכולל ארבעה מגני משרדים. השניים מעורבים בפרויקטים פילנתרופיים רבים

על הזכות שלנו להיות כאן, וזה אומר דרשני". אבל איילון דיבר תמיד בשפה אחרת, הבהיר שהוא מצפה מעמיתיו לאחריות חברתית מוסרית. כאשר בתעשייה שלו דרשו יותר תמיכה מהמדינה, הוא התנגד בטענה שחברות גדולות ומבוססות כבר לא זקוקות לתמיכה הזאת ואין כאן אלא בזבוז של כספי ציבור. וכאשר קרנות ההון סיכון דרשו סבסוד מהממשלה, התנגדותו המנומקת לדרישה השפיעה על שר האוצר, בנימין נתניהו, לדחות את הלחץ הציבורי הגובר סביבו.

"בן גוריון", הוא אומר עכשיו, "אמר פעם שצה"ל לא רק נועד להגן על המדינה, צה"ל זה כור היתוך. אני חושב שבנוסף לצה"ל, ההיי טק הוא יחידת עילית של החברה הישראלית, ולכן הוא צריך להירתם למשימות שמעבר לעשיית כסף ולמקסום רווחים, למשימות של שוויון סוציאלי, של חינוך. וכאשר ראשי ההיי טק רואים מצבים של נחשלות ואי שוויון, הם לא צריכים לבוא בטענות לאף אחד. הם צריכים לשאול, או קיי, מה אני יכול לעשות לשינוי המצב?"

איילון וזיסאפל ענו על השאלה הזאת תוך כה זהה יותר מפעם אחת. עמותת BNIC היא לא המיזם המשותף הראשון של השניים. מאז 2001 הם נמנים עם קבוצת המחקר של כנס הרצליה על תעשיית ההיי טק. עכשיו הם כבר עובדים במרץ על הפרויקט הבא - פרויקט עתידים - תכנית להגדלת מספר הסטודנטים מהפריפריה במוסדות להשכלה גבוהה.

"המגבלה הבסיסית שלנו בתעשייה היא מספר המהנדסים המצומצם יחסית", פותח זיסאפל ברציו עסקי. "התעשייה תממן לסטודנטים מחיה, הצבא יממן להם לימודים", משלים איילון, המקיים מגעים עם משרד האוצר והתמ"ת כדי לממש את התכנית, ומיד מוודא להבהיר: "זו תכנית עסקית לכל דבר, שתוביל לתוספת של 1,500 מהנדסים חדשים, שגם ישלמו מסים ויחד יזרו כך את כל ההשקעה של המדינה בהם".